

Ministerstvo kultury ČR
Oddělení ochrany kulturních památek
Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1 – Malá Strana

V Praze dne 1. 12. 2021

Věc: Podnět na prohlášení unikátních Vinohradských železničních tunelů za kulturní památku.

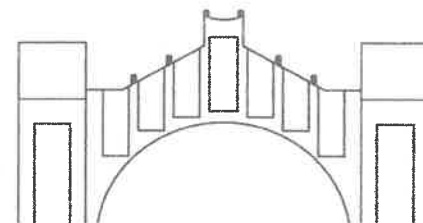
Vážení,

obracíme se na vás s podnětem na prohlášení unikátních Vinohradských železničních tunelů za kulturní památku.

Zdůvodnění podnětu: První Vinohradský tunel byl vybudován jako důležitá součást dráhy Františka Josefa spojující tehdejší hlavní město Rakouska-Uherska Vídeň s Prahou. Tento 1145 metrů dlouhý tunel byl dokončen v roce 1871, první parostroj jím projel 19. září a pravidelná doprava tímto tunelem byla zahájena 14. prosince 1871, což znamená, že si aktuálně připomínáme 150 leté výročí těchto historických okamžiků. První Vinohradský železniční tunel se tak řadí k nejstarším fungujícím železničním tunelům na našem území.

Stavba tohoto dvoukolejného tunelu byla ve své době nejvýznamnější obdobnou akcí v tehdejší mocnářství. V ose tunelu byly vyhloubeny dvě kolmé těžní šachty, které sloužily jako unikátní systém až do prvních let minulého století k odvětrávání. Šachty byly vystavěny v dnešní Londýnské ulici (ta se původně právě v souvislosti s budováním tunelu jmenovala Tunelová). Jedna kolej dráhy Františka Josefa vedla do Vršovic a druhá byla určena pro spojení tehdejšího nádraží Františka Josefa (dnešního Hlavního nádraží) s nádražím na pražském Smíchově. První Vinohradský tunel sloužil bez větších oprav až do roku 1948, kdy proběhla jeho rekonstrukce.

V době druhé světové války, konkrétně v roce 1944, byl vybudován a zprovozněn druhý paralelní tunel, z tehdy budovaného třetího tunelu byl nakonec dokončen pouze zhruba 300 metrový úsek. Až v osmdesátých letech minulého století byl vystavěn nakonec i třetí Vinohradský železniční tunel.

Především první Vinohradský železniční tunel je unikátním svědectvím nejen o rozvoji železniční dopravy v někdejší Království českém a obecněji na území dnešní České republiky ve druhé polovině 19. století, ale také o významném postavení našeho území v rámci Rakouska-Uherska. A jednoznačně jde o důkaz umu několika generací našich předků, ať již jde o samotné vybudování prvního tunelu, či také o jeho postupné rozšiřování tak, jak vyžadovaly rostoucí potřeby železniční dopravy v tomto uzlu a jak dovolily stavební možnosti dané lokality.

Bohužel máme v Čechách jistou tradici až macešského vztahu k historickým dopravním stavbám, tunelům zejména. Připomenu jen namátkou osud dvou nejstarších železničních tunelů na našem území zprovozněných v roce 1845 na trati Praha – Olomouc. Třebovický tunel byl opuštěn a částečně zasypan v roce 2005 a Tatenický tunel byl opuštěn a částečně zasypan v roce 2004. Tyto tunely ztratily svůj význam v souvislosti s výstavbou třetího tranzitního železničního koridoru a za pár desítek let ani po jejich historických portálech, pokud nebyly rovnou zasypany, nezůstane v krajině žádná stopa.

Vinohradským železničním tunelům zřejmě nehorzí, že by zůstaly bez provozu. Hrozí jim ale reálně to, že jejich severní portály zmizí pod developerským projektem a tím se nadobro vytratí jejich kulturně historický význam a odkaz. A Vinohrady by přišly o jednu ze svých typických lokalit, která k nim již 150 let neodmyslitelně patří. **Proto jsme se rozhodli podat podnět na prohlášení Vinohradských železničních tunelů za kulturní památku.**

Za spolek Za rozvoj Vinohrad

S úctou a poděkováním

Spolek
Za rozvoj Vinohrad, z. s.
Španělská 742/6, Vinohrady, 120 00 Praha 2
IČ: 116 89 889 | Tel.: 776 835 552, 602 938 243
Zapsaný ve spolkovém rejstříku, vedeném
Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 75173

Beatrice Pšeničková, předsedkyně výboru Za rozvoj Vinohrad, z. s.